

LAKIALOITE 120/2001 vp**Laki rikoslain 21 luvun 17 §:n kumoamisesta*****Eduskunnalle***

Jotta yhteiskunnan suhtautumista väkivaltaan painotetaan huolimatta siitä, missä se tapahtuu, ja jotta viranomaiset voisivat puuttua perheväkivaltaan, myös ilman asianomaisen pyyntöä, pahoinpitelyä koskevat säännökset muutettiin rikoslain kokonaisuudistuksen toisessa vaiheessa siten, että pahoinpitely on virallisen syytteen alainen myös silloin, kun se tapahtuu yksityisellä paikalla. Lakiehdotuksen valiokuntakäsittelyssä eduskunnassa lakivaliokunta kuitenkin lisäsi toimenpiteistä luopumista koskevan säännöksen, joka antaa syyttäjälle mahdollisuuden jättää syyte nostamatta, jos asianomistaja omasta vakaasta tahdostaan pyytää, ettei syytettä nostettaisi, ja jollei tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaadi syytteen nostamista. Lakivaliokunnan mietinnössä (LaVM 22/1994 vp) korostetaan, että asianomistajan on tehtävä päätöksensä vapaaehtoisesti, ilman minkäänlaista painostusta ja tietoisena päätöksen oikeudellisista vaikutuksista.

Valtakunnansyyttäjä on 20.1.2000 syyttäjille antamassaan yleisessä ohjeessa todennut, että rikoslain (39/1889) 21 luvun 17 §:ää on sovellettu käytännössä enemmän kuin on ollut tarkoitus. Toimenpiteistä luopumista on pahoinpitelytapauksissa tapahtunut huomattavasti useammin kuin muiden rikosten osalla. Vuonna 1998 pahoinpitelysyyte jätettiin nostamatta 2 500 ta-

pauksessa, kun esim. varkauksista syyttämättä jätettiin 600 tapausta.

Pahoinpitelyä koskeva syyteoikeus on ongelmallinen varsinkin perheväkivallan yhteydessä. Parisuhteen tai perheen sisäiset valtasuhteet voivat olla sellaiset, että pahoinpitelyn uhria voidaan painostaa luopumaan vaatimasta rangaitusta tekijälle. Rikoslain 21 luvun 17 § antaa mahdollisuuden toimenpiteistä luopumiseen myös silloin, kun kyse on tavallisesta pahoinpitelystä. Rikoslain toimenpiteistä luopumista koskeva yleinen pykälä antaa syyttäjälle mahdollisuuden luopua toimenpiteistä, kun kyseessä on lievä pahoinpitely. Koska rikoslain 21 luvun 17 §:n on osoitettu antaneen aihetta toimenpiteistä luopumiseen paljon tarkoitettua useammin ja koska rikoslain toimenpiteistä luopumista koskeva yleinen pykälä antaa edelleen mahdollisuuden asianomistajalle vaikuttaa syytteen nostamiseen tapauksissa, joita voidaan kuvailla vähäpätöisiksi tai silloin, kun voidaan vedota kohtuullisuuteen, nuoruudesta johtuvaan ymmärtämättömyyteen tai konkurrenssiin, tulisi 17 § kumota.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 21 luvun 17 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 21 luvun 17 §, sellaisena kuin se on laissa 578/1995.	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu- ta 200 .

Helsingissä 4 päivänä lokakuuta 2001

Margareta Pietikäinen /r
Irina Krohn /vihr
Osmo Puhakka /kesk
Tapio Karjalainen /sd
Leea Hiltunen /kd
Marja-Leena Kemppainen /kd
Tuula Haatainen /sd

Jouko Jääskeläinen /kd
Klaus Bremer /r
Ulla-Maj Wideroos /r
Håkan Nordman /r
Pehr Löw /r
Ola Rosendahl /r